

Opinionsundersökning om hur debatten mot främlingsfientlighet förs lokalt

Frågan hur man kan bekämpa främlingsfientlighet på lokal nivå har legat i fokus på tankesmedjan FORES under vintern. Vi har därför genomfört två parallella men närbesläktade projekt – en opinionsundersökning i samarbete med Novus opinion om svenskars benägenhet att ta debatten i vardagen, och en studie om lärdomar från kommuner där främlingsfientliga partier, främst Sverigedemokraterna, suttit i fullmäktige men förlorat sina mandat.

Här presenteras resultaten från opinionsundersökningen, som pekar mot att främlingsfientligheten är utbredd och att för få är beredda att ta debatten.

Om undersökningen

Målgrupp för FORES opinionsundersökning har varit den svenska allmänheten, 18 år och äldre. Inom ramen för Novus allmänhetspanel genomfördes 1 000 intervjuer med slumpvis utvalda respondenter under perioden 28 januari – 2 februari 2010. Frågorna vi ställde berörde hur många som känner någon som har främlingsfientliga åsikter, samt hur många som känner någon som har för avsikt att rösta på Sverigedemokraterna. Vi ville sedan veta om de som känner någon som har främlingsfientliga åsikter eller ska rösta på SD har försökt få dessa att ändra åsikt.

När vi i vår studie om den kommunala nivån vägt samman erfarenheter från kommuner och forskning om främlingsfientlighet är det framförallt det personliga samtalet som visat sig kraftfullt för att motverka främlingsfientlighet. Därför speglar resultaten i opinionsundersökningen utmaningen att få fler att ta sitt ansvar och stå upp mot främlingsfientlighet i vardagen.

Resultat

Sammantaget intervjuades 1000 personer i alla delar av landet. Av dessa svarade 44 % JA på frågan *"Har du någon vän eller släkting som du tycker har främlingsfientliga åsikter?"* – 45 % svarade NEJ och 11 VET EJ. På frågan *"Har du någon vän eller släkting som du vet funderar på att rösta på Sverigedemokraterna i valet i höst?"* svarade 22 % JA, 56 % NEJ och 22 VET EJ. Svaren på den senare frågan skiljde sig dock stort mellan olika grupper. Till exempel var det 33 % av respondenterna från Sydsverige och 14 % av de från Stockholm som svarade JA. Av männen kände 29 % någon som funderar på att rösta på SD – motsvarande siffra för kvinnorna var 17 %.

Det är extra oroväckande att det är **fler män** som känner någon som funderar på att rösta på SD. Detta eftersom männen är betydligt mindre benägna än kvinnorna att försöka få sin vän eller släkting att ändra åsikt. 31 % av kvinnorna som känner någon

som funderar på att rösta på SD och 27 % av männen har försökt få dessa att inte rösta på SD. 55 % av männen och 48 % av kvinnorna anser att *"alla får rösta som de vill"*.

När vi inte frågar specifikt efter SD utan **främlingsfientliga åsikter i stort** är dock skillnaden än större. Bland kvinnor med en vän eller släkting de tycker har främlingsfientliga åsikter har 7 av 10 försökt få vännen/släktingen att ändra sina åsikter, medan 4 av 10 män har försökt detsamma. Kvinnorna är dock inte mer allmänt benägna att försöka få vänner och släktingar att ändra åsikter, utan det är just när det handlar om främlingsfientlighet de tar debatten. På frågan *"Vad är rätt att göra om du upptäcker att någon du pratar med har en helt annan uppfattning än du i en viktig fråga?"* väljer 53 % av männen och 54 % av kvinnorna svarsalternativet *"Man ska diskutera den andres uppfattning."*

Över hälften, 56 %, av de tillfrågade har försökt få sin vän eller släkting som har främlingsfientliga åsikter att ändra åsikt. Bland de som känner någon som tänkt rösta på SD har 28 % försökt få denne att ändra sig.

Ålder och utbildningsnivå har viss påverkan på hur gärna man tar debatten. De med högskoleutbildning har oftare försökt få en vän/släkting med främlingsfientliga åsikter att ändra dessa (60 %) än personer med högst gymnasie- (54 %) eller grundskoleutbildning (53 %). Medelålders personer 45-59 år är mest benägna att försöka få sin vän/släkting att ändra åsikt (64 %), medan de som är 60+ är minst intresserade (48 %).

Vad gäller **gruppstillhörighet på arbetsmarknaden** är egenföretagare mest benägna att debattera mot främlingsfientlighet (63 %) och arbetssökande minst (48 %). Bland de som inte är anslutna till en fackförening samt de som tillhör TCO tar 61 % debatten, medan 52 % av LO-medlemmarna gör det. Anställda i offentlig sektor är mer villiga att försöka få den främlingsfientliga vännen/släktingen att byta åsikt (62 %) än anställda i privat sektor (52 %). Det är också bland LO-anslutna som flest känner någon som funderar på att rösta på SD (29 %).

När det gäller huruvida man försökt få sin vän/släkting med främlingsfientliga åsikter att ändra sig verkar inte **nivån på hushållsinkomsten** ha någon avgörande betydelse. Det verkar den dock ha när frågan gäller SD. Av de som uppger att de känner någon som funderar på att rösta på SD är medelinkomsttagarna de som mest försökt få sin vän/släkting att ändra sig (37 %) medan enbart 8 % av höginkomsttagarna gett sig på samma försök. Bland höginkomsttagarna (över 600 tusen kronor/år) anser hela 72 % av *"alla får rösta som de vill"*.

Glesbygdsbor tar oftare debatten mot främlingsfientliga åsikter än storstads och mellanbygdsbor. 72 % av glesbygdsborna svarade JA på frågan *"Har du försökt få din vän/släkting att ändra sina främlingsfientliga åsikter?"* medan motsvarande siffra var 58 % för storstadsborna och 52 % bland mellanbygdsborna.

Det finns vissa **regionala skillnader** på hur benägna respondenterna är att ta debatten mot främlingsfientlighet. Den högsta andel som försökt få sin främlingsfientliga

vän/släkting att ändra åsikter bor i Mellansverige (62 %). De minst debattintresserade bor i Västsverige, i Småland och på Gotland och Öland (48 %).

När det gäller **partisympati** är det några fler (21 %) bland de röd-gröna som känner någon som funderar på att rösta på SD än bland alliansens sympatisörer (18 %). Mest benägna att försöka få främlingsfientliga vänner och släktingar att ändra sig är Centerpartiets och Kristdemokraternas sympatisörer (83 och 78 % respektive). Minst benägna är Moderaternas sympatisörer (55 %). De som sympatiserar med de röd-gröna är mer intresserade av att debattera mot främlingsfientlighet än alliansens sympatisörer (67 och 58 % respektive).

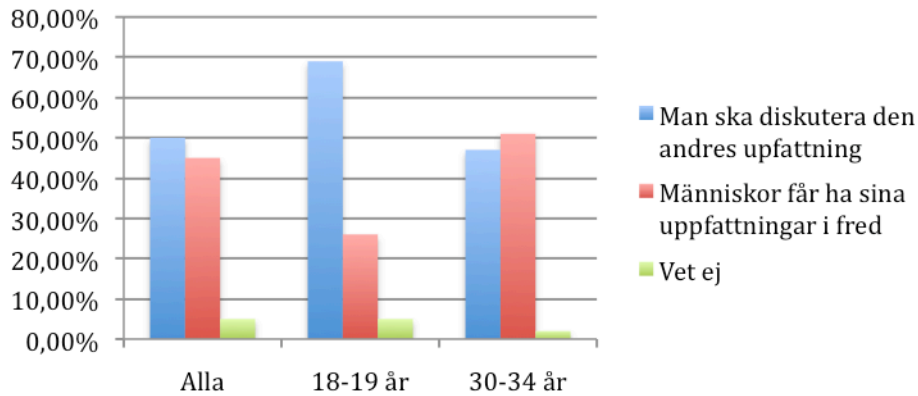
Summering

Sammantaget kan det konstateras att även om en majoritet av svenskarna faktiskt tar debatten med vänner och släktingar med främlingsfientliga åsikter, så finns det betydande skillnader. Helt klart behöver fler grupper ta sitt ansvar. Framförallt måste männen lära av kvinnorna. Även om det viktigaste naturligtvis är att råda bot på främlingsfientligheten i samhället, måste också fler ta debatten när det gäller Sveriges största främlingsfientliga parti Sverigedemokraterna. Här är det inte ens 3 av 10 som försökt få sin vän eller släkting att ändra sig. De enda som utmärker sig för att vara mer benägna att ta debatten mot SD-väljarna är de lågutbildade med högst grundskoleutbildning – av dessa är det nästan 4 av 10 som försökt få sin vän eller släkting att byta åsikt.

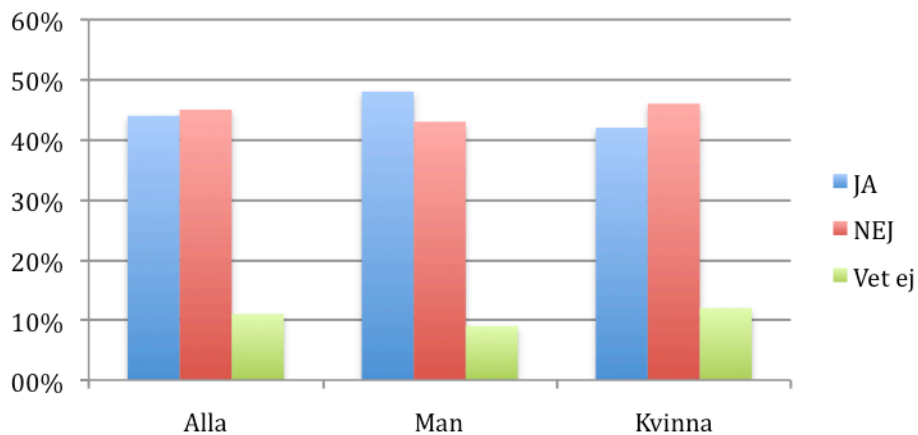
FORE kommer den 11 maj att lansera hemsidan migrationsinfo.se, på vilken man kommer att kunna hitta forskningsbaserad information om invandring och integration. Migrationsinfo.se kommer att fungera som ett stöd för alla som vill ta debatten mot främlingsfientligheten och behöver underlag i form av forskningsresultat och statistik. Förutom rapporten om hur främlingsfientlighet kan motverkas lokalt släpper FORE en rad andra rapporter och studier på temat migration, till exempel en rapport om kommuners behov av invandring, en antologi om några europeiska länders utmaningar inom migrationspolitiken och en studie över vad som brustit i introduktionen av nyanlända. FORE har också anordnat ett antal seminarier inom migrationsområdet och fler tillfällen kommer i vår, bland annat om banal nationalism och det ekonomiska behovet av invandring i Sveriges kommuner.

Stockholm, 26 mars 2010

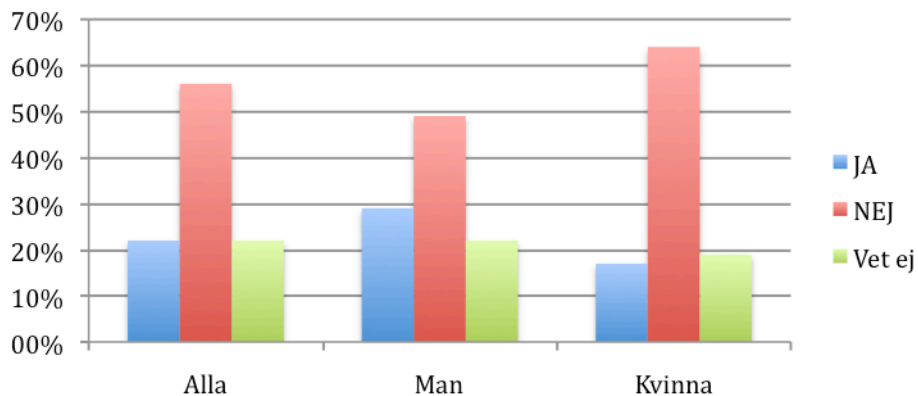
Vad är rätt att göra om du upptäcker att någon du pratar med har en helt annan uppfattning än du i en viktig fråga?

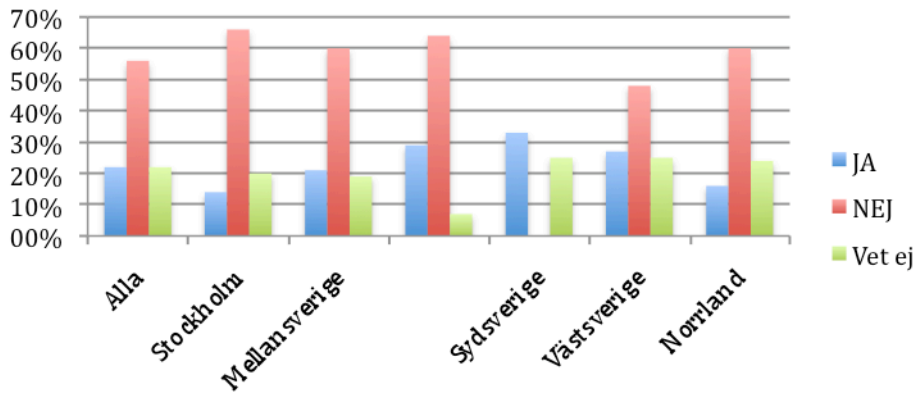
Har du någon vän eller släkting som du tycker har främlingsfientiga åsikter?

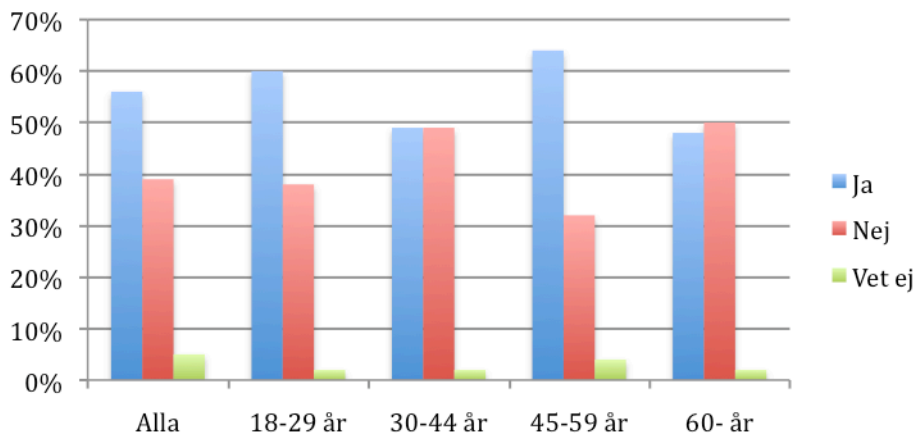
Har du någon vän eller släkting som du vet funderar på att rösta på Sverigedemokraterna i valet i höst?

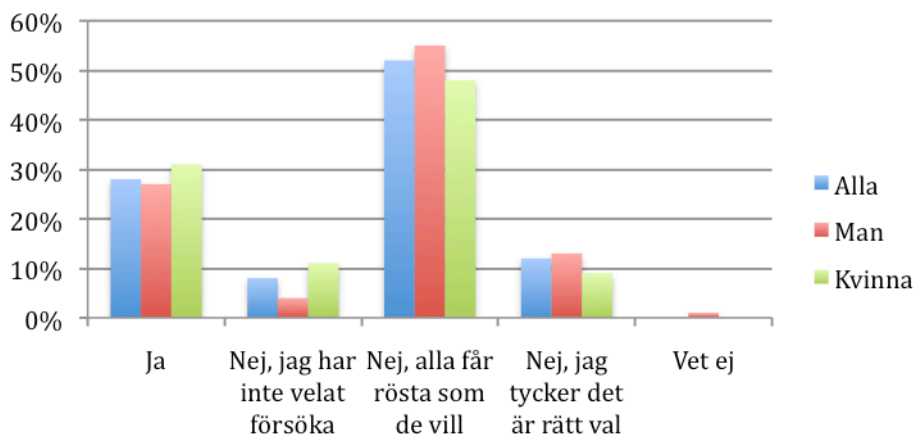
Har du någon vän eller släkting som du vet funderar på att rösta på Sverigedemokraterna i valet i höst?

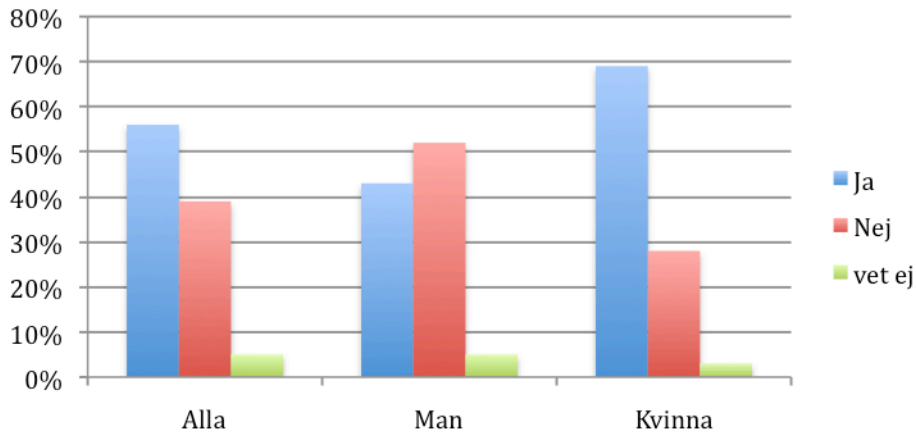
Har du försökt få din vän/släkting att ändra sina främlingsfientliga åsikter?

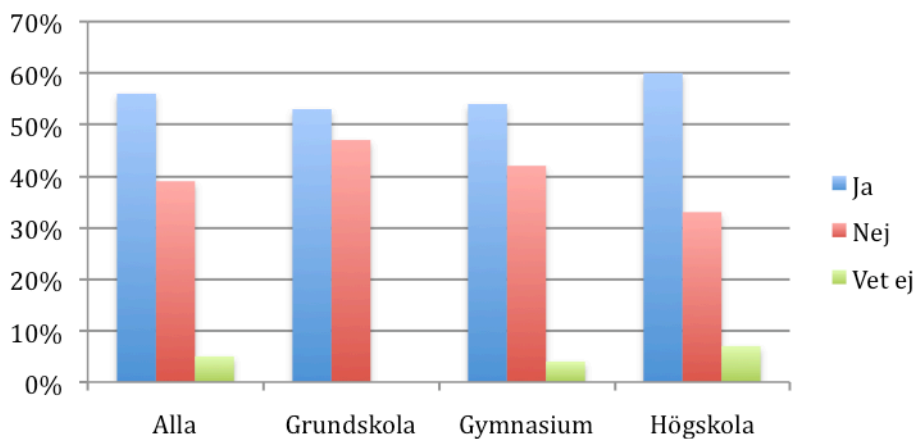
Har du försökt få din vän/släkting att inte rösta på Sverigedemokraterna?

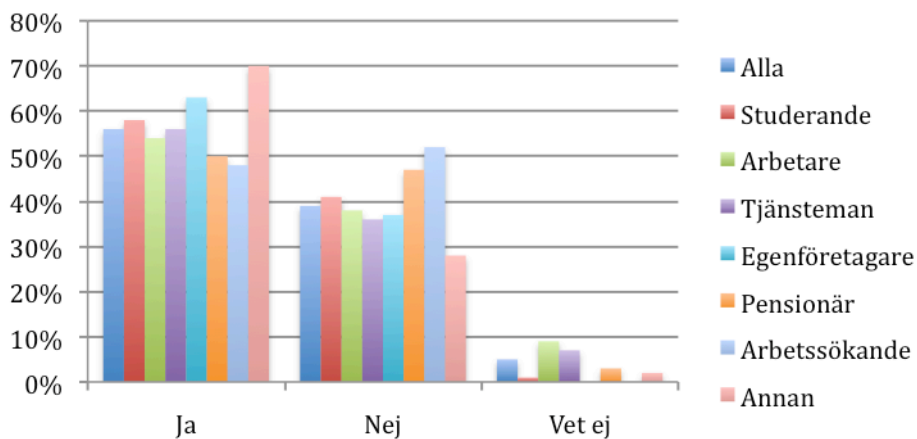
Har du försökt få din vän/släkting att ändra sina främlingsfientliga åsikter?

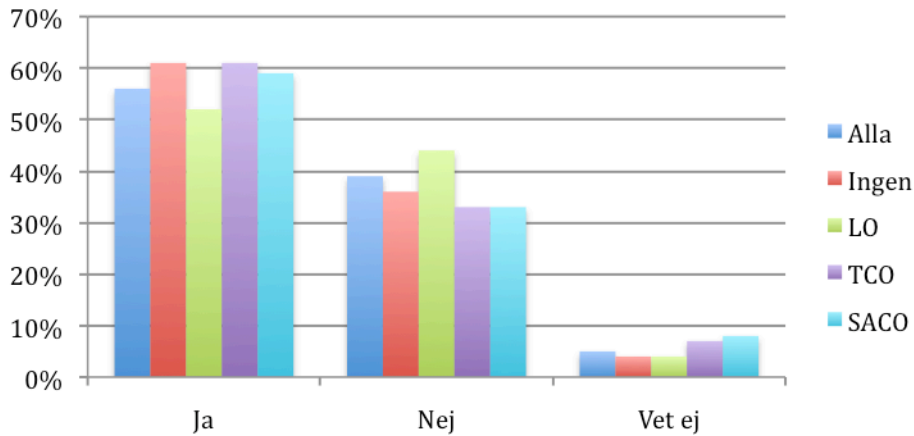
Har du försökt få din vän/släkting att ändra sina främlingsfientliga åsikter?

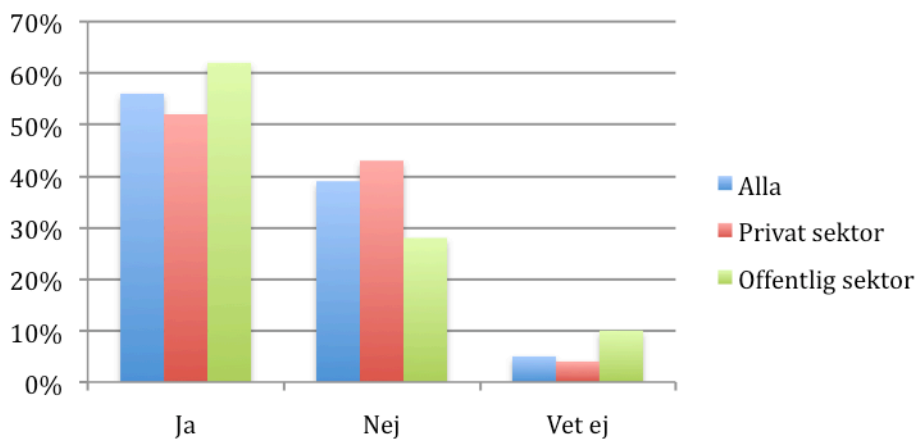
Har du försökt få din vän/släkting att ändra sina främlingsfientliga åsikter?

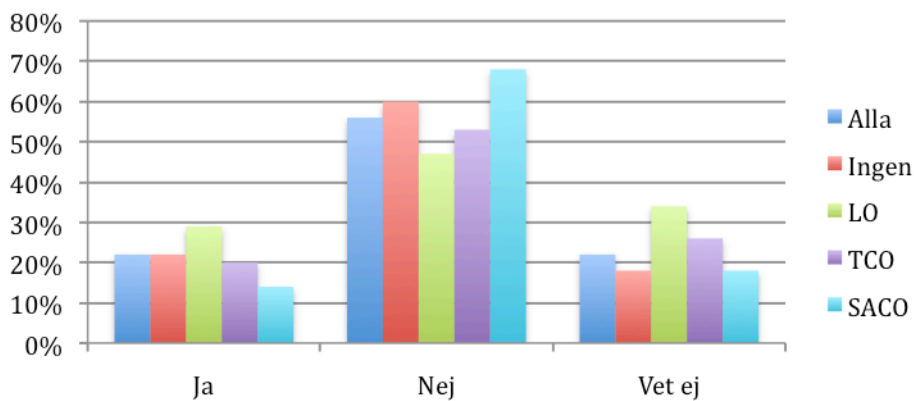
Har du försökt få din vän/släkting att ändra sina främlingsfientliga åsikter?

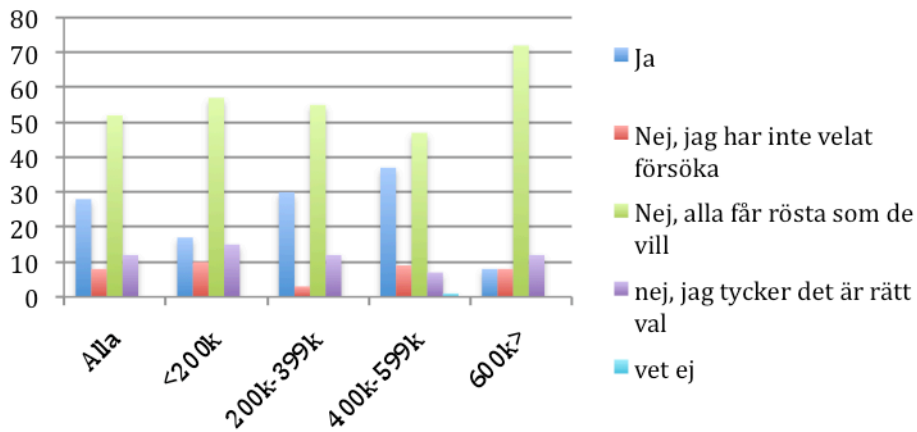
Har du försökt få din vän/släkting att ändra sina främlingsfientliga åsikter?

Har du någon vän eller släkting som du vet funderar på att rösta på Sverigedemokraterna i valet i höst?

Har du försökt få din vän/släkting att inte rösta på Sverigedemokraterna?

Har du försökt få din vän/släkting att ändra sina främlingsfientliga åsikter?

